

La jarra vertiente o Máquina de dibujar, 1980

LUIS FRANGELLA.

La jarra vertiente o Máquina de dibujar.

La jarra vertiente o Máquina de dibujar dona títol a aquesta exposició, que reuneix trenta-dues peces de Luis Frangella (Buenos Aires, 1944 – Nova York, 1990), totes realitzades entre 1980 i 1989, i que té per objectiu mostrar el treball d'un artista immanent i genuí, l'obra del qual es desplaça pel fi límit que hi ha entre l'abstracció i un permanent desafiament a la figuració.

Luis Frangella, arquitecte de formació, comença a desenvolupar la seva faceta artística a principis dels anys setanta arran de la seva estada a l'Institut Tecnològic de Massachusetts (MIT), on coincideix, entre d'altres, amb Juan Navarro Baldeweg, Maryanne Amacher i John Cage. Posteriorment, s'instal·la de forma definitiva a Nova York, on morirà prematurament als 46 anys.

L'exposició recorre diferents llenguatges explorats per Frangella durant la dècada dels vuitanta, des d'unes primeres peces primordialment experimentals i centrades sobretot en l'estudi dels objectes i les seves proporcions fins a les obres pictòriques en les quals treballa en una segona etapa.

La jarra vertiente o Máquina de dibujar és també el títol d'una de les peces que es mostren i la qual il·lustra l'experimentació amb objectes des de la figuració. El treball de Frangella és transgressor i al mateix temps fidel a la tradició, un acoblament difícil que l'artista resol amb equacions metafísiques-estètiques d'eclèctica naturalesa.

Frangella juga amb fenòmens físics. I ens referim al verb jugar amb tot el seu significat, és a dir, realitzar qualsevol acció amb l'única finalitat de divertir-se. Referint-se a la sèrie de dibuixos d'un cap en rotació, Ángel González manifesta al text del catàleg que la intenció de l'artista no és la d'explorar les diferents cares d'un mateix objecte, sinó que aquest té com a única –i gens rebuscada– finalitat jugar amb les formes i el moviment. I la voluntat de joc es fa palesa en totes les facetes artístiques en les quals s'endinsa Frangella, des de la pintura fins a l'escultura i els experiments amb tres dimensions.

L'obra *Metamorfosis* evidencia que tot és susceptible de ser transformat, que “el poeta és ‘el guardià de les metamorfosis’”, escriu Ángel González citant a l'escriptor Elias Canetti, i que “segurament l'artista ho és encara més”. Uns genitals masculins convertits en una bota de cowboy és una de les seqüències metamòrfiques proposades per Frangella, que tot fent evolucionar la forma transforma la concepció de l'objecte.

Els experiments en tres dimensions remetien indubtablement a les seves inquietuds com a arquitecte. Utilitza dos processos que González descriu al seu text: les tomografies i els anàglifs. Les primeres són seqüències superposades de dibuixos sobre

acetat que aconsegueixen construir una imatge amb volum. *Cono* i *Hat* (1989) en són dos exemples. Per la seva banda, els anàglifs són proves primitives del que actualment coneixem per imatges en 3D: dibuixos realitzats en vermell i verd que cal veure amb unes ulleres especials. *Cuchillos*, realitzada el 1986, es contempla a través d'un aparatós visor que conté ulleres bicolor. La imatge enfronta la mirada de l'espectador amb uns imponents i amenaçadors ganivets: “La immediatesa amb què aquelles figures bidimensionals esdevenien de sobte tridimensionals, tot i que de certa índole artificiosa, ja que no semblava que s'estiguessin veient coses dotades de volum i pes sinó les seves estructures buides i flotants, tenia un no sé què d'amenaçador i fins i tot d'agressiu, que en el cas dels *Cuchillos* de 1986 devia ser quelcom calculat per l'artista”, escriu González.

Un cert aire tràgic es respira a l'última sala de l'exposició, on s'exposa *In the blink of an eye* (1986) i la sèrie d'espelmes que van minvant de quadre en quadre fins a consumir-se. El temps com a concepte està inevitablement vinculat al moviment i a la transformació, i Frangella aconsegueix expressar una cosa sempre difícil, si és que no impossible en pintura: el pas del temps. La seva amiga María Vela Zanetti va anomenar aquesta sèrie *Reloj de velas* i fins i tot li va dedicar una sèrie de poesies.

La de Frangella és una obra que discorre entre una reflexió sobre la realitat aparent, el seu desplaçament empíric cap a altres coordenades i la metamorfosi final que ens revela que tot es pot transformar i conviure plàcidament, sempre que es respecti allò banal i allò sublim, allò sacre i allò profà, allò decoratiu i allò repulsiu, allò heroic i allò grotesc, en paraules del seu bon amic Quico Rivas.

En resum, transparències, ressonàncies, efectes il·lusoris que provenen, segurament, del seu extens coneixement de les propietats físiques de la llum, el pes, el moviment, l'equilibri, la simetria o el ritme i d'una lenta i minuciosa investigació van inundant l'obra de Frangella, que ens manté en alerta constant, convertint-nos en espectadors que interactuen amb l'artista a través de la visió i el ressò d'una obra autèntica, austera, essencial i premonitòria.

LUIS FRANGELLA. *La jarra vertiente o Máquina de dibujar*

30/09/2011 – 28/01/2012

COMISSARIAT: Marisa Díez de la Fuente i Fundació Suñol

Fundació Suñol

Passeig de Gràcia 98
08008 Barcelona
T 93 496 10 32
info@fundaciosunol.org
www.fundaciosunol.org

Horaris:
De dilluns a dissabte, de 16h a 20h.
Diumenges i festius tancat.
Per a altres horaris, cal concertar
prèviament per telèfon o e-mail.

Visites comentades:
- Públic individual: Dijous a les 17h
(en castellà) i a les 18h30 (en català).
- Grups: Concertar prèviament per
telèfon o e-mail.